

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria :
pe an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vră de Duminică pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscripto nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 22

Românii și Sașii.

I.

Sunt acum șase-sprezece ani, când s'a pornit mișcarea reprezentată de „Tribuna”, Sașii erau cei mai buni soți de luptă ai Românilor din Ardeal, și aceștia nici odată nu trebuie să uite ajutorul sincer și efectiv, pe care l'au primit atunci de la Sași.

Azi Sașii le dau Maghiarilor ajutor, și articolul publicat de dl deputat Fr. Pildner în coloanele revistei „Die Zeit” e dovadă neîndoioasă, că această schimbare de front nu s'a făcut după impulsuri momentane, ci în urma unei chibzuiri îndelungate.

Deși ținem a nu lua parte la viața politică a Românilor din regatul ungar, noi, care am avut atunci multă-mărire de a fi stabilit legăturile de încredere între Români și Sași, suntem dator să dumirim pe cei ce duc în felul lor lupta mai departe, când vedem, că ei nu înțeleg rostul actualei atitudini a Sașilor.

Această datorie voiesc să 'mi-o fac.

Noi, care porniserăm atunci mișcarea, eram continuatorii lucrării lui Șaguna, oameni cu cultură germană, convinși că pentru poporul român înrădăcinarea germană a fost totdeauna binefăcătoare și nu poate să devie nici odată primejdioasă. Cei mai mulți dintre noi aveau apoi între Sași buni și iubii prieteni din copilărie.

Aceste simpatii naționale și personale însă, ori și cât de vii ar fi fost, nu puteau să determine ele singure atitudinea noastră politică, dar ni-au deschis inimile, ca să ne putem înțelege.

Fruntașii Sașilor, oameni nu numai luminați, ci totodată și cu deosebite chibzuiri, își deduseră seamă, că cu cât mai slabi vor fi Români, cu atât mai puțin se va simți guvernul ungar nevoit a-i cruța pe Sași. Frunzașii opozițiunii din Croația depărtată au recunoscut în mai multe rânduri, că Croația și-ar fi pierdut pozițiunea creată prin pactul de la 1867, dacă energica mișcare a Românilor nu ar fi silit pe guvernul ungar să-și pună frâu față cu Croații. Cu atât mai virtuos trebuiau să recunoască frunzașii Sașilor apropiați, că viața națională germană nu e în regatul ungar cu puțință de cât dacă Românii se afirmă și accentuează caracterul poliglot al țării. Era deci în interesul Sașilor, ca concetățenii lor români să nu stea cuprinși de piroteală; ci să-și iee avânt, și prietenia Sașilor era politicește bine chibzuită și astfel sinceră.

Tot atât de sinceră era și prietenia noastră față cu Sașii.

Noi am privit lucrurile totdeauna din punctul de vedere al Monarhiei habsburgice, care este un razem pentru desvoltarea istorică a întregului popor românesc, și idealul nostru politic a fost și este, ca prin intervenirea Românilor regatul ungar să devie un

stat european, în care cetățenii de deosebite naționalități pot să se desvolte împreună fără de a se jigni unii pe alții și fără de a slăbi monarhia prin luptele lor. Acest ideal nu se poate realiza de cât dacă Românii se vor prezenta alături cu concetățenii lor germani. Unul din marile interese ale neamului românesc e dar, ca Germanii din regatul ungar să se susție, să se fortifice și să-și afirme în toate împrejurările limba, felul și firea, și în fața acestui mare interes nu puteam să ținem seamă de interesele locale ale puținilor Români din „fundul regiui” și să admitem, că fac bine Românii cari își dau silința să scoată pe Sași din pozițiunea lor istorică și să-și jignească în interesele lor legitime.

Politica susținută de noi era dar națională românească în ceea ce privește forma, dar nu totodată și în ceea ce privește tendența. Ne luptam nu contra Maghiarilor, ci contra șovinismului și dacă combăteam șovinismul la Maghiari, trebuia să-l combatem cu atât mai mult la Români, pe cari îi iubiam mai mult de cât pe Maghiari. Am declarat dar în nenumărate rânduri, că nu ne luptăm pentru interesele speciale ale Românilor, ci pentru dreptate, pentru respectarea drepturilor odată câștigate, pentru restabilirea ordinii legale, și că ne-am lupta cu aceeași hotărâre și contra Românilor, dacă dânsii ar voi vre-odată să facă ceea ce fac Maghiarii, căci cel mai mare interes al Românilor e să iubească dreptatea și să-și deie totdeauna silința de a le face plăcută viața celor ce trăiesc împreună cu dânsii. În gândul nostru temelial viața socială e respectarea necondiționată a legilor. Dacă rele sunt legile, avem să stăruim pentru modificarea lor, dar trebuie să le respectăm câtă vreme n'au fost modificate.

Frunzașii Sașilor, care ne cunoșteau bine, erau convinși, că aceste declarațiuni ale noastre sunt sincere, și ni-au făcut cele mai prețioase servicii propagând aceste convingeri în cercurile germane, la care aveau trecere, și prezentându-i pe Români pretutindeni ca oameni bine porniți și vrednici de încredere.

Cum au venit lucrurile de azi aceiași Sași propagă în aceleași cercuri cu totul alte convingeri și îi prezintă pe Români drept oameni primejdioși.

E învederat, că au știut Românii să câștige încrederea Sașilor, dar n'au ținut s'o și păstreze, și trebuie, dacă judecăm cu mintea liniștită și cu inima curată, să recunoaștem, că nu Sașii, ci Românii sunt aceia, care au schimbat frontul.

Mulți dintre Românii mai cu trecere nu-și dăduseră seamă despre puterile vii ale poporului român și despre importanța lui politică și astfel au fost surprinși de efectele mișcării naționale române.

Încă în anul 1886 nu numai Slovacii și Sârbii, ci totodată și Cehii și Croații s'au pus în înțelegere cu noi și

ad' stăruit să stabilim un program de acțiune comună, în România mișcarea curând pornită produsese un viu unet, ear' cercurile politice germane, atât cele din Viena, cât și cele din Berlin, urmăreau cu multă interesare desfășurarea luptelor noastre. Se simțea pretutindeni, că cestiunea naționalităților din Ungaria se îndrumă spre rezolvare și că Românii sunt aceia, care îi vor da formula de soluțiune. Guvernul ungar, care le știa acestea, era deci nevoit să-și precizeze pozițiunea față cu noi, eară noi trebuia să ne gândim cu tot dinadinsul la formula de soluțiune.

Ne era ușor s'o găsim. Cei surprinși de succesele obținute au intrat însă și ei în mișcarea pornită de noi. Oamenii cu educațiune maghiară ori lipsiți de pricepere politică, ei nu înțelegeau rostul mișcării, în care intră, și nu erau în stare să-și deie seamă de ce politica susținută de noi e aprobată de toți binevoitorii Românilor. În gândul lor, naționalist adevărat e numai Românul, care vrea să și ajute pe Români a face și ei ceea-ce fac Maghiarii. Voiau deci să deie politicei române un caracter șovinist, vindicativ față cu Maghiarii și agresiv față cu Sașii, ceea-ce era peste puțință câtă vreme noi aveam conducerea mișcării.

Frunzașii Sașilor erau oameni destul de circumspecți, pentru-ca să-și deie seamă despre această schimbare și să nu-și mai facă iluziunea, că și în viitor Sașii se vor pute răzima pe bunăvoința Românilor.

Noi „Tribuniștii” de baștină am avut totdeauna legături cu cercuri politice conducătoare, cunoșteam bine situațiunea, știam ce este și ce nu este cu puțință și moșteniserăm și dela Șaguna, părintele nostru moral, convingerea, că Românii din regatul ungar numai luând parte la viața constituțională a patriei lor vor pute să-și creeze pozițiunea ce li-se cuvine. Am fost dar totdeauna „activiști” și nu de voc, ci de nevoie am stăruit asupra autonomiei Ardealului și am primit principiul rezistenței pasive. Dacă pot să-și creeze Românii în regatul ungar pozițiunea ce li-se cuvine, ei au mai mult decât autonomia Ardealului: autonomia aceasta o ceream noi numai pentru-ca cel puțin în această parte a regatului ungar să ni-se poată realiza idealul politic prin asigurarea pacificei conviețuirii a Românilor cu Maghiarii și cu Sașii. Primind dar principiul rezistenței pasive, am stăruit ca el să fie proclamat pentru toți Români, ba chiar și pentru toți cei-ce vor să lupte alături cu dânsii, căci numai punându-ne cu toții în rezistență pasivă vom pute să creăm în cele din urmă o situațiune, în care nu-i va rămâne guvernului ungar decât să facă o reformă electorală, prin care li-se dă tuturor deopotrivă puțință de a lua parte la viața constituțională a regatului ungar.

Formula soluțiunii se dedea deci de sine, și noi n'aveam să cerem nimic pentru Românii îndeosebi, ci puteam să ne mărginim a declara, că

după cea mai bună a noastră convingere, conflictele toate se vor rezolva de sine, în mod normal și fără de sguiduri, dacă se va fi creat în regatul ungar o lege electorală europeană, prin care li-se asigură tuturor cetățenilor aceeași înruiire asupra conducerii afacerilor publice.

Nu am cerut dela nimeni o asemenea lege electorală europeană și nici nu eram autorizați de nimeni s'o cerem, ci am zis numai, că au s'o ceară cei-ce doresc rezolvarea conflictului dintre Români și Maghiari, că acesta e lucrul, pe care guvernul ungar poate să-l facă și fără de noi și că pacea și buna rânduială se restabilește îndată ce se va fi creat o asemenea lege, fiind-că Românii din regatul ungar doresc să iee parte la viața constituțională a patriei lor, sunt gata să lucreze alături cu Maghiarii pentru consolidarea statului ungar și nu are nimeni destulă autoritate spre a-i opri dela această lucrare, dacă pot s'o săvârșească în condițiuni priincioase și pentru dânsii.

Presentând astfel lucrurile, noi ne-am pus în conflict cu aceia dintre tovarășii nostri de luptă, care vor să deie mișcării naționale române un caracter agresiv, și am fost tratați ani de zile de-arândă drept niște slugi plătite, drept oameni vânduți dușmanului, drept trădători de neam.

Alături cu asemenea oameni lupta bine chibzuită e peste puțință, și dacă pentru noi a fost o cestiune de prudență politică să ne despărțim de cei-ce intraseră cu asemenea gânduri rele în curentul pornit de noi, pentru Sași era o cestiune de conservare să nu mai spriginească mișcarea națională română, care luase un caracter tot atât de primejdios ca cea națională maghiară.

Acesta e adevărul exprimat fără de incunșur asupra relațiilor dintre Români și Sași. Sașii au spriginit în toată sinceritatea mișcarea națională română și au dovedit prin șapte pozitve, că doresc să lucreze alături cu Românii pentru restabilirea ordinii legale în patria lor comună. Atunci însă, când unii dintre cărturarii Români, voind să-și facă aderență, au dat mișcării un caracter agresiv și au incurajat pe Românii din „fundul regiui” în afirmarea pretensiunilor lor față cu Sașii, aceștia au trebuit să se întoarcă spre guvern, care era mai prudent decât frunzașii Românilor.

Dl deputat Fr. Pildner a dat cu toate acestea dovadă despre o deservită lipsă de pricepere politică, când a publicat articolul seu din revista „Die Zeit”, căci atât în Ardeal, cât și aici în România Sașii au prieteni sinceri, care susțin cu hotărâre și cu devotament cauza Germanilor din regatul ungar, și nu e de loc în interesul Sașilor, ca să li-se creeze greutăți acestor sinceri prieteni ai lor.

Ioan Slavici.

Cehii nu vor să cedeze. Mercurul s'a deschis earăși Reichsrathul sau statul împărătesc din Viena. Intreagă ședința, care a ținut dela 11 ore înainte de amiază până după amiază la orele 4, — a fost ocupată cu citirea petițiilor numeroase, prezentate Reichsrathului. Într-acestea ministrul-president Körber a negociat într-una pe coridor cu conducătorii partidelor, despre felul cum ar pute să desminte pe Cehi dela continuarea obstrucției. Tocmai la orele 4 după amiază a vorbit ministrul-president Körber, întrerupt în continuu din partea Cehilor. Dînsul și-a făcut atenție pe aceștia, să caute a se împăca odată; e ora cea din urmă. „E peste putință, — a zis prim-ministrul Körber, — ca lucrarea parlamentului să fie și mai departe împiedecată. A sosit ora din urmă; grijiți, să nu aveți cauză de-a regreta ceea-ce ați servit!” — Astfel și-a încheiat vorbirea ministrul-președinte Körber, tocmai la finea ședinței.

Cehii însă — nu vor să cedeze!

Retragerea d-lui Dr. M. Polyt. In ultimul său număr „Branik” aduce știrea că dl. Dr. M. Polyt, șef al partidului liberal sârbesc, cel care a presădat la 1895 congresul din Budapesta al naționalităților, se retrage cu desăvîșire din politică și și va consacra timpul numai afacerilor sale ca avocat al consistoriului din Carlovitz.

Retragerea aceasta pentru partid este o pierdere. Poate să fie însă un motiv mai puțin de ceartă între Serbi. Radicalii dela „Zastava” n'aveau adică încredere în dl. Polyt de mult, din cauză că îl știau pendent de patriarhul Brancovici, contra căruia în congres există o formidabilă majoritate.

Din Dietă.

Mai întâiu a fost citită o întreagă serie de petițiuni și rapoarte intrate la presi-diu în timpul din urmă. După asta ministrul de finanțe Lukács László a prezentat camerei un raport despre chestiunile afacerilor comune; ear presidentul a raportat, că deputații Olay Lajos și Major Ferencz, au înaintat Dietei o interpelație de urgență în afacerea catastrofei sau a nenorocirii de Lună la trenul electric din Budapesta.

Altfel la ordinea zilei a fost: proiectul de lege despre statificarea instituțiilor veterinarilor, la care au vorbit mai mulți deputați. Li-a răspuns pe rînd ministrul resortului, Darányi Ignác, care, între altele, a accentuat, că nu este în țeară altă afacere, care ar fi atât de dezvoltată ca starea sanitară a vitelor, și că în privința aceasta Ungaria ține concurența cu străinătatea.

Consistor plenar.

Erî, la orele 10, s'a întrunit la curtea episcopescă Consistorul plenar, sub presidenția P. S. Sale Episcopului Goldis. Membrii cei noi au depus cu acest privilegiu jurământul. Trei dintre membrii cei noi, descoperind că sunt înrudiți cu membrii vechi ai Consistoriului, n'au depus jurământ.

O dovadă este și aceasta, că în era inaugurată de Episcopul Goldis însuși Sinodul ține ca să nu se mai repete, ca în trecut, adunarea la un loc a celor înrudiți. Se înalță astfel până și umbra de bănuială, că în afaceri obștești s'ar da privilegiu cuiva de a se conduce de simpatii și că în anume cauze ar pute să se dea judecări parțiale, ca sub Mejiann.

După Consistorul plenar, senatul bisericesc, școlar și episcopesc au ținut ședințe, rezolvând mai multe afaceri urgente și însemnate.

Din Bucovina.

Cernăuți, în 4 Iunie 1900.

Publicul român din Cernăuți a pregătit o primire frumoasă deputatului Dr. G. Popovici, care avea să se reîntoarcă Vineri din Budapesta. Vineri s'a adunat la gară un public distins, domni și doamne. Dl. Dr. Popovici n'a sosit însă decât Vineri seara. Totuși studențimea și un număr de domni avertisă telefonic au aclamat pe deputat cu însufleșite strigăte de „trăiască”.

Revoluție în China.

De câteva zile știri despre lucruri mari și foarte îngrijitoare sosesc earăși din China depărtată.

Este și acolo, ca în alte câteva țeri, o societate politică în mijlocul poporului, o societate social-democratică, fiind însăși împărțită cea mare chineză — un stat democratic, saturată cu învățături socialiste. După arma ce-o folosesc în pumn, membrii acestei societăți sunt numiți de Englezi: — bozevi, cari ursec din inimă ori-ce elemente străine năpăstuite în țeară. Îndosebi însă pe comercianții englezi și pe misionarii religioși.

Comercianții englezi și germani au devenit în China oamenii cei mai nesuferiți, fiindcă vin în țeară ca speculanți și după un an doi se departează încărcăți de bogății. Pe lângă asta ei tractează atât de rău, atât de neuman cu bieții Chinezii, ca și când ei ar fi domni acolo și aceștia sclaviți.

În timpul mai din urmă Europeanii duși în China au început să clădească acolo de-a lungul și de-alături șirilor căi ferate foarte scumpe, în timp ce lor din partea statului chinez li-s'au asigurat venite de 6%.

O asemenea cale ferată construiesc Belgienii, dela Peking până jos la Hangkau, alta Rușii sub pază de trupe căzăcești și Germanii tot pziți de soldați de al lor. Aceste împregiurări aștia și amăresc foarte mult

Tien-Cin. Și în urmă s'a simțit trebuința de a se aduce armată la Peking pentru apărarea oficiilor diplomatice europene de-a-colo. Nici miliția chineză n'a putut însă birui cu revoluționarii, fiind foarte probabil, că și ea consimțea cu planurile și procederea acestora.

În urma acestora trupe întregi de Englezi, Francezi, Americani, Italiani, Ruși și Japonezi au fost duse de pe corăbiile din portul Tien Cin în Peking; ear' după aceeași același lucru l'au făcut și Germanii, cum și Austriicii astfel, că azi toate oficiile diplomatice europene din capitala chineză sunt apărute de trupe proprii, fără a se ține cont de protestul ministerului de externe al Chinei.

Toate aceste mări însă efect au avut numai asupra Pekingului și a curții, pe când Bozevi tot mai înțelitori își lăfesc răscornii în contra străinilor, pe cari îi aprind și-iucid fără cruțare. Lucrările pe noua cale ferată au fost distruse cu desăvîșire astfel că reprezentantul Belgiei pretinde acum o despăgubire de 25,000,000 franci de la guvernul chinez.

Situația e așa de altfel, că foarte ușor se pot naște din actuala revoluție niște complicațiuni generale neașteptate și neprevăzute, cari să tulbure pacea lumii și să strpească din temelii vechia împărăție chineză.

Răsboiul buro-englez.

Cum se știe, Buri au părăsit și Pretoria și s'au retras între munți, unde vor să continue răsboiul și unde se găsec mai bine adăpostiți.

În retragerea lor însă Buri au ținut să le mai arate Englezilor curagiul și vitejia, de care sunt călăuziți și mai departe în lupta lor pentru libertate.

Privitor la asta, cu data de 6 Iunie se telegrafează din Londra:

„Lordul Roberts raportează, că un batalion al infanteriei călare și al 13-lea batalion de Yeomanry au intrat în luptă cu o trupă de Buri în apropiere de Lindley. Lupta a fost înverșunată și, în urmă, Englezii au fost câștigați și au pierdut un număr mare de oameni, dar a sosit și

Testimoniul școlar se aculează în original.

3.) Estras de botez.

4.) Invoiala părinților pentru a îmbrățișa cariera de meseriaș.

5.) Atestat de vaccinare, la din contră va fi vaccinat din nou.

6.) Vizitarea prin medicul școlar Dr. Issekutz, pentru a se constata oficioasă, că nu suferă de nici o boală internă (palpitație, etc).

7.) Toate petițiunile astfel ajustate să se înainteze direcțiunii școlare (a m. kir. fa és fémipariskola tekintetes igazgató-ságának—Aradon) până la 1-a August st. n. anul curent.

Petițiunile înaintate peste timp se vor restitui; petenții ceisdalții vor primi rezultatul în scris dela direcțiunea școlară pe 20 August s. n. curent.

Cei primiți nu plătesc nici un fel de didactru, afară de 8 fl., care sumă se depune la direcțiune pentru folosirea instrumentelor din atelier; suma li-se restituie la finea anului. Cursul ține 4 ani; înainte de amiază sunt oare de teorie, ear' după amiază de la 2—6 elevii sunt ocupați în ateliere.

ULTIME STIRI.

Majestatea Sa despre Cehi.

Erî, Majestatea Sa Monarchul a primit în audiență pe Dr. Ebenhof, șeful provinciei Austriei-de-sus.

Cu acest privilegiu Monarchul a zis:

„O, de-ar merge toate așa de neted și în Reichsrath ca aici. Nu este adăverat — a exclamat Monarchul — că Cehii sunt nedreptățiți. Se cere numai bundvoința, și atunci situația îndată e limpezită”.

Boemia în fața revoluțiunii?

Kramarz, fost president al Reichsrathului, a declarat unui ziarist, că în cazul, dacă guvernul introduce lege pe temeiul șulului, ia va izbucni o revoluție și s'a mai văzut (?) —

a în Austria.

În ședința de erî, 7 l. c. n. a Reichsrathului s'a continuat citirea sumedeniei de petițiuni prezentate din partea Cehilor și obstrucția cehă, care a fost aspru osândită de partidele din dreapta. Cavalerul de Javorski a declarat, că vechia majoritate a dispărut deja. De aceea, dînsul a găsit cu cale, ca încă în această ședință să rostosească un panegiric asupra acestei majorități.

Conspirație în contra regelui Sârbiei.

Din Belgradul Sârbiei earăși vin vești de groază. — În contra regelui Alexandru și a fostului rege Milan s'a descoperit — zice-se — o conjurație, care voia să le curme viața acum, cu privilegiu călătoriei ce aveau să facă prin țeară.

Ca loc pentru săvîșirea crimet era designat orașelul Cladova, fața n față cu Turnul-Severin. În Cladova adevă sunt întemnițați părtașii atentatului din anul trecut în contra vieții lui Milan.

Asasinatul politic ar fi avut să se facă Lunia trecută. Complici de căpetenie — după-cum se telegrafează — au fost descoperiți și prinși pe teritor românesc. Intre aceștia se amintesc: Dușan Brancovici, fost comisar de poliție la Belgrad, și Iasa Ciavici, cafegiu. Amindoi au fost ferecați și escortați la București.

Revoluția în China.

Bruzella, 7 Iunie. La ambasada de aici sosesc din China următoarea telegramă:

Europeanii fug în masse mari din orașele chineze, îndeosebi din Peking și Tien-Ciu, refugiându-se în Taku, unde sunt concentrate flotele marilor puteri europene.

Situația, pe zi ce trece, devine tot mai îngrijitoare și mai primejdioasă.

drumul său.

Relativ la intrarea Englezilor în Pretoria, din Londra se telegrafează cu data 6 l. c. n.:

În 5 l. c. Englezii au trimis la Buri un crainic pentru pace, care a pretins capitulația orașului. Comandantul Botha a oferit armistițiu pentru statorirea condițiilor de capitulare. Roberts a răspuns însă că cere capitulare necondiționată, altfel în zori el străbate în oraș, la ceea-ce Botha a răspuns, că nu va apăra orașul. El are încredere, că Englezii vor cruța femeile, copiii și averea cetățenilor. Dimineața pe la oarele 9, trei înalți funcționari civili ai Pretoriei s'au prezentat la Roberts și i-au declarat, că vor să predea orașul. Doamna Krüger și soția comandantului Botha se găsec încă în Pretoria.

Școala de arte și meserii din Arad.

Recomandăm publicului român cu toată căldura școala de arte și meserii, înființată de câțiva ani în Arad, care și până acum a dat dovezi nelindioase despre folosul și binefacerile sale pentru clasa mijlocie a societății. Atrăgînd ael îndeosebi luarea aminte a publicului nostru asupra ei, în următoarele publicăm și noi

— Condițiunile de primire —

La școala de meseriași a statului din Arad (aradi m. kir. fa és fémipariskola) se primește fiecare băiat de cetățean ungar, care a implinit

1.) etatea de 12 ani și

2.) a terminat cel puțin 2 clase medii (civile, reale ori gimnasiale), însă sunt preferiți aceia, cari produc atestat școlar despre clasele a III ori a IV., deși ar avé secundă la finea anului.

școlă în inima țării, le strică cu desăvîșire mijloacele lor de comunicațiuni și le sârdăcesc țeara; le iau terenul de sub picioare și pâinea din gură. Împinși de aceste gânduri și isprăvi străine, — bozevi chinezii s'au resculat împotriva Europeanilor.

Încă la 1898, luna Octomvrie, când împărăteasa Cu-Hsi a luat în mână sa puterea și pe nepotul său-împărat Knang-Sü pentru înclinația lui spre reforme moderne l-a înfundat în închisoarea palatului, — atunci deja s'a observat, că reacția aceasta avea drept țintă goana împotriva străinilor. Pe străzile Pekingului au fost atacați reprezentanții diplomației engleze și misionarii americani. O spaimă mare cuprinsă se pe diplomații europeni: că au comandat la Peking miliția engleză, germană și rusească pentru a-și apăra siguranța personală în capitala marelui imperiu al cerului. Văduva împărăteasă a Chinei a trebuit să cedeze; ba Germanii au c nstris chiar curtea chineză, ca împăratul să primească la palat pe prințul german Henrich întocmai ca pe un personagiu egal în rang cu împăratul chinez.

La toate acestea c rtea din Peking nu s'a opus pe față, n'a cutezat să rupă relațiile cu diplomații străini din Peking, nici cu puterile europene. Dar în schimb pretulindenea a scos din guvernamentul țării pe toți aderenții civilizați europeni umplînd toate oficiile cu mandarinii cei conservativi. Ear' aceste măsuri, lucru foarte firesc, au încurajat tot mai mult poporul chinez împotriva Europeanilor.

La început știrilor despre rescoala nu li-s'a dat mare atențiune, deși misionarii religioși și mai mulți creștini chinezii săceau măcelăriți pe strade, căci acestea nu erau casuri rari în împărăția chineză. Au urmat apoi atacurile în contra drumurilor de fer dela Peking spre mesă-zi și în contra inginerilor belgieni. Nici astea însă n'au fost privite ca primejdii mai mari și reprezentanții puterilor s'au mulțumit cu protestele prin care cereau satisfacție dela guvernul de externe al Chinei.

Mișcarea dușmănoasă însă încontra Europeanilor a crescut din zi în zi. Rescoala s'a dezvoltat tot mai mult și amenința groaznic între Peking și între golful de mare

Archiereii vicari sau titulari.

Sinodul arhiepiscopesc în sesiunea din anul curent a luat concluzia pentru înaintarea arhiepiscopului vicariului arhiepiscopesc la treapta arhieriei. Ear' „Telegraful Român“, într'un lung articol, încearcă să motiveze deciziunea sinodului cu praxa existentă în oare-cari biserici particulare.

Chestiunea nu e nouă; ea a fost discutată cu 21 de ani în urmă la congresul bisericesc din 1878 din punct de vedere principal, recunoscându-se, că aparține competenței sinodului episcopesc, singur în drept a se pronunța asupra ei. Ceea-ce acum ni se prezintă însă ca parte nouă a chestiunii este concretizarea deciziunii, cum am zice, botezarea capitulului; sinodul arhiepiscopesc a adus deciziunea expres pentru arhiepiscopul Dr. Ilarion Pușcariu. Hic Rolos!

Not, precum la 1878, așa și acum suntem în contra ridicării vreunui vicar la treapta arhieriei, pentru-că implică înstituirea de arhierie titulari sau episcopi fără eparchie, ceea-ce sfintele canoane opresc și Statutul nostru organic nu admite, pentru-că, după canoane: a) *nici un episcop nu se hirotonește fără eparchie*, și b) *în aceeași eparchie nu pot fi doi episcopi deodată*.

În guvernamentul bisericii autoritatea instituită de Isus Christos este *sacerdotul*, a cărui treaptă cea mai înaltă, *episcopatul*, îl posedă toți episcopii *solitari* și în comun. Dar' nici un episcop nu poate exercita jurisdicțiunea de cât în întinderea fixată prin canoane, într'o circumscripțiune determinată. De aceea conferința ordinului episcopal se face, după dreptul canonic, numai în lipsa constatată de episcop în oare-care circumscripțiune, adică numai în eparchiile vacante. Căci episcopul, fără jurisdicțiune episcopală, este asemenea unui rege fără regat, este degradarea demnității episcopale.

De aceea părinții sinodului ecumenic al IV-lea în canonul 6 legiuiesc:

„Nimeni să nu se hirotonească absolut (cu neșternare) nici presbiter, nici diacon, nici ori-care din cei din tagma bi ericească, de cât osebit să se numească cel ce se hirotonește sau pentru biserica cetății, sau muncicească, sau pentru mănăstire. Ear' cei ce se hirotonește cu neșternare, a hotărât sfântul Sinod că, *este fel de hirotonește să fie fără tărie, și nichirea să poată a lucra spre osara celui ce l-a hirotoneșit*“.

Cam-că hirotoneștii de preot și cele de episcop nu se permit de cât pentru anumite parochii și anumite diecese, reiese lămurit din tălcuirea acestui canon la Zonara, care zice:

„Nimeni să nu se hirotonească, decumva nu se va numi locu' și cathedra, unde să rezideze, nici preot, nici diacon, nici alt oare-care superior ori inferior acestora, ci locul lui să fie declarat“. În acest înțeles se rostesc și fericitul Șaguna, zicând: „După canoanul acesta (6. IV.) nu se iartă în biserica noastră episcopi, presbiteri, ori disconi titulari, ci se demanda, ca la sfîntirea de episcop eparchia, la sfîntirea de preot ori diacon parochial să se amintească în rugăciunea de chemarea Duhului sfânt. De aceea canonul acesta

legiuiește, ca toți aceia, cari se sfîntesc de titulari episcopi, ori presbiteri, ori diaconi, să se considere ca neșfințiți și hirotonia lor să fie fără tărie“.

Sfintele canoane însă, precum nu admit hirotoneștii de episcopi fără eparchie, tot așa nu admit nici înstituirea și funcționarea în același timp a doi episcopi într'o eparchie. Astfel sinodul prim de la Nicea, din incidentul reprimirii episcopilor Novatiani în staul bisericii ortodoxe, a legiuiește în canonul 8 următoarele:

„Ear' unde ar fi episcop al catoliceștii (ortodoxei) bisericii și ar veni oare-cari (episcopi) — este arătat, cum episcopul bisericii va avea direcțiunea episcopului, ear' cel ce se numește episcop de câtă cel ce se zice curat (Novatian) va avea cinstea presbiterului, afară de nu cumva l' s'ar părè episcopului însuși a-l împărtași de cinstea numelui episcopesc. Și dacă aceasta nu-l va plăce lui, va socoti un loc, ori de horepiscop, ori de presbiter, pentru cel ce se socotește negreșit a fi în cliros, ca să nu fie doi episcopi într'o cetate“.

În Pidalion canonul acesta se tălcuiește astfel: „Eară Novatianul cel-ce mai înainte a fost episcop, să aibă pe singu a cinstea presbiterului, afară numai de va vol episcopul ortodox să aibă și acela cinstea și numele gol de episcop, pentru-ca să nu se urm-ză necuviința aceasta a fi doi episcopi într'una și aceeași cetate“.

În acest înțeles se pronunță canoniștii Balsamon Zonora și Aristen, susținând de-o potrivă principiul canonic că episcopii Novatiani, adică episcopii fără eparchie să nu aibă decât onorul numelui episcopesc, ear' nici decât și dreptul de a săvârși funcțiunile episcopale, ca să nu apară a fi doi episcopi într'o eparchie: „*Functiones tamen episcopi proprias, ne duo unius urbis episcopi sint, nequaquam exercent... In una enim ecclesia duo non erunt episcopi*“ *

Abaterile dela această regulă s'au considerat ca lucruri necanonice și înafară de lege. De aceea fericitul Augustin, hirotoneștit episcop ajutător lângă bătrânul episcop Valeriu în Hiponia, se escusă pentru neregularitatea aceasta, zicând, că nici el, nici Valeriu n' aștiau canonul nicean, care oprește astfel de hirotoneștii: „*In corporeposito, beatae memoriae patre et coepiscopo meo s ne Valerio, episcopus ordinatus sum, et sedi cum illo; quod concilio niceano prohibuitum fuisse nesciebam, nec ipse sciebat*“ **). Insași noțiunea de episcop esclude înstituirea de doi episcopi în același timp într'o eparchie, căci episcopul este expresiunea vizibilă și personificarea unității interne a bisericii; este centrul unirei creștinilor unei eparchie, precum Isus Christos este centrul bisericii universale.

S'a întemplat însă în timpul invasiunilor barbare, dar se poate întempla și astăzi, ca oare-care teritoriu locuit de credincioși, vr-o eparchie, să fie ocupat sau cacerit de necredincioși, și din cauza aceasta să se desființeze sau să înceteze episcopia ortodoxă în acea eparchie, dar biserica nu poate abdice de dreptul său asupra eparchiilor ocupate de necredincioși, ci continuă și mai de-

parte a hirotoneștii episcopi pentru aceste eparchie. Astfel de episcopi consacrați posed de jure toate atribuțiunile și prerogativele de onoare și de jurisdicțiune în privirea eparchieilor pentru care sunt hirotoneștii, și nu caa în categoria arhierieilor titulari, adică fără eparchie.

Învederat, că sfintele canoane nu admit hirotoneștii de arhierie fără eparchie, adică fără jurisdicțiune. „Telegraful Român“ însă, militând pentru înaintarea vicariului Dr. I. Pușcariu la treapta episcopală, provoacă la p. actica vieții bisericești, la usul intr'us în unele biserici particulare, dar foarte greșit, căci nu usurile locale ci cele generale aprobate și recunoscute de întreaga biserică, care nu te opresc canoanele, au valoare și putere de lege în biserică. Obiceiul de a înstitui arhierie titulari pe lângă episcopii eparchieilor în România, noi l'am combătut și altă-dată ca anticanonice; tot așa și obiceiul introdus de curând în biserică din Bucovina și cel existent mai dinainte în biserică Rusiei, relativ la înstituirea episcopilor vicari, este obiceiul local, pe care biserica ecumenică nu l'a adoptat, și nu-l recunoaște de legal. În biserica bulgară legea organică permite în casuri extraordinare, pe lângă episcopii bolnavi și neputincioși, a-se hirotoneștii arhierie titulari ca episcopi ajutători. Insa în bisericiile celor patru patriarhate orientale, apoi în biserica din regatul Greciei și în biserica sârbească înstituirea arhierieilor titulari nu există. Prin urmare, practica bisericeii ecumenice se rostesc în contra înstituirii arhierieilor vicari sau a episcopilor titulari. Și în bisericiile particulare, unde există, ea s'a introdus prin anumite legi speciale, tocmai pentru-că nu are basă în legile generale ale bisericii ortodoxe. Așa în România, în Rusia și în Bulgaria.

Biserica ortodoxă a Românilor din Ungaria și Transilvania nu are lege pentru înstituirea arhierieilor titulari. Statutul organic nu prevede, ci, din contra, esclude chiar presupțiunea admisibilității lor, ceea-ce reese clar din dispozițiunea § lui 105, unde se zice, că după întărirea preșinaltă a noului episcop pentru diecesa vacantă, acesta se sfîntesc prin metropolitul după rînduiala bisericească, dovadă că Statutul organic nu recunoaște ființa și înstituirea arhierieilor titulari sau vicari. Altfel Statutul ar dispune în punctul acesta, ca și la alegerea de metropolit, că, după întărire, cel ales, „de este arhieriu“, se introduce îndată.

Așa-dar înaintarea vicariului arhieriepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu la treapta arhieriei, este esclusă nu numai prin sfintele canoane, ci și prin Statutul organic, legea fundamentală a bisericii noastre naționale; ear prin deciziuni sinodale și congresuale nu se poate altera nici schimba o lege bisericească sancționată.

(„Biserica și Școala“)

Glusul Bihorului.

Protocol luat în conferința membrilor bisericii gr.-or. române din Beiuș, ținută în 30 Maiu 1900

Fîind de față: Dumitru Negreanu, Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Dr. Constantin Popoviciu, Alexiu Ardelean, Nicolau Cristea, Ioan Pinter, Ilarion Crișan, Aureliu Lazar, Mihaiu Potoran, Georgiu

Papp, Simeon Poenariu, Georgiu Popa, Teodor Cristea, Mihaiu Cosma, George Coroiu, George Păpluca, Ioan Chidioșan, Nicolau Crisuan, Vasile Tîit, Ioan Pantea, Dimitrie Sferle, Petru Moț, Ioan Lazar, Teodor Barbuș, Georgiu Ardelean, Paul Bodnar, și Teodor Popa.

Dumitru Negrean felicitând pe membrii bisericii gr.-or. române din Beiuș. adunați în număr atât de frumos, îi provoacă să-și aleagă un președinte și un notar.

Conferința cu unanimitate îl alege de președinte pe Dumitru Negrean, ear' de notar pe profesorul catichet Nicolau Diamandi.

Profesorul-catichet Nicolau Diamandi, descopere cauza întrunirii și face istoricul alegerii de vicar pentru Consistorul gr.-or. român din Oradea-mare, accentuând meritele nou alesului vicar, și în special bucuria și mîngăierea, de cari trebuie să fie suprius fiecare ortodox-român din diecesa Aradului, din cauza alegerii Prea Cuvioșii Sale dlui protosincol Vasile Mangra de vicar al Orăzilor-marilor.

Trece apoi la protestul înaintat, contra acestei alegeri accentuând, că precum unii fii ai diecesei au dreptul de a-și exprima părerea lor chiar și cu periclitarea intereselor noastre vitale bisericești constituționale, tocmai așa și alții au dreptul ca să adevărați ai diecesei a exprima părerea noastră asupra actului alegerii de vicar, și crede, că toți, cari au venit la această conferință consimțesc cu votul sinodului eparchial, care l'a pus în fruntea Consistoriului nostru de vicar pe P. C. Sa domnul protosincol Vasile Mangra.

Conferința erupe în strigări frenetice la adresa P. S. Sale domnului episcop diecesan Iosif Goldiș și la adresa noului vicar P. C. Sale dlui protosincol Vasile Mangra.

Dr. Gavril Cosma face propunerea, că în semn de recunoștință și de bucurie, ce ne cuprinde din cauza alegerii de vicar, să se facă o adresă de felicitare atât la persoana P. S. Sale dlui episcop diecesan, cât și la persoana nou alesului vicar P. C. Sale dlui protosincol Vasile Mangra, și apoi adresa aceasta să se publice și în ziarul „Tribuna Poporului“ din Arad.

Conferința propunerea o primește cu însuflețire afară de Dr. Constantin Popoviciu, și pentru compunerea adresei exmte o comisie din membrii: Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Ioan Pinter și Ilarion Crișan.

Comisia apoi, după ce s'a retras pentru compunerea adresei prezente, —

Conferința o primește cu însuflețire.

Profesorul-catichet Nicolau Diamandi propune, ca din ocaziunea introducerii noului vicar, în semn de stimă și bucurie comuna bisericească gr.-or. rom. din Beiuș să fie reprezentată prin o delegație.

Conferința propunerea o primește și comisia o compun sub prezidiul lui Dumitru Negrean, din Nicolau Diamandi, Dr. Gavril Cosma, Nicolau Cristea (prim-epitrop), Alexiu Ardelean, Ioan Pinter și Ilarion Crișan precum și dnii toți aceia, cari voiesc să participe la actul introducerii.

Nefiind alte obiecte, președintele conferința o încheie între urări de „să trăiască“ la adresa nou alesului vicar, Vasile Mangra.

D. e. m. s.

Dimitrie Negrean,
președ. conferinței

Nicolau Diamandi,
notarul conferinței.

Protocol luat în conferința membrilor clericali și mireni ai tractului protopreșbiterial gr. or. rom din Vașcău ținută în 1 Iunie 1900. Fiind de față Nicolau Diamandi, profesor-catichet gr. or. rom. din Beiuș, Vasile Papp, protopop gr. or. rom., Dr. Gavril Cosma, Georgiu Bogdan, Vasile Sala, Alexandru Belle, Iie Bursășiu, Vasile Teaha, Damaschin Stefan, Nicolae Chișiu, Mihaiu Ciura, Andreiu Popa, George Cris-

* Pandalact. can. bibl. Bodlean, t. tip. 70.

** S. Augustin epist. 110.

tea, Georgiu Popa, Georgiu Groza, Ioan Coroiu, Petru Mihuta, Ilie Indrieș, Parteniu Coroiu, Nicolau Todanu, jun.; Andreiu Murgu; Nicolau Todan sen.; Alexa Ardelean, Alexandru Dancu, Harie Crișan, Petru Todan, Parteniu Coroiu faur.; Partiniu Coroiu a fli.; Antoniu Todan, Georgiu Popa, sen.; Alexandru Todoran, Petru Micula, Mihaiu Morariu, Ioan Hângaci, Hencs Ţucra, Alexandru Coroiu, Ioan Băruța, Petru Corvin, Maxin Non, Nicodin Bortos, Georgiu Coroiu, Mihaiu Pallăș, Moise Gavra, Ioan Sala, Georgiu Todan, Nicolae Petran, Lupuț Popa, Mihaiu Suci, Georgiu Daliman, Nicolae Popa, Teodor Gebau și Alexandru Muset.

Nicolau Diamandi, profesor. catichet din Beiuș felicitând pe membri clericali și mireni ai tractului protopopesc gr. or. rom. din Vașcău adunați, îi provoacă ca să și aleagă pentru conducerea conferinței președinte și un notariu.

Conferința îl alege cu unanimitate de președinte pe Nicolau Diamandi ear de notariu pe Georgiu Bogdan preot gr. or. rom. din Cărpineț.

Nicolau Diamandi descopere cauza intrării și face istoricul alegerii de Vicariu pentru consistoriul gr. or. rom. din Oradea Mare, accentuând meritele nou alesului vicariu, și în special bucuria și mângâierea fiilor districtului Consistoriului Oradea din cauza alegerii Prea Cuvioșiei Sale domnului protosincol de Vicar al Orăștilor. — Trecând apoi la protestul înaintat contra acestei alegeri, chiar cu periclitarea intereselor noastre vitale bisericesti-constituționale, consideră acest protest de manifestarea afecțiunilor personale ale acelor domni deputați sinodali, care au scris acel protest și nici de cât nu de expresiunea voacei generale a „Bihorului”. Deci fiind convins că membrii coadunați în această conferință, întru toate consimtesc cu votul veneratului Sinod eparchial din Arad, care l'a pus în fruntea consistoriului nostru gr. or. rom. din Oradea-mare pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra, propune ca față de acest protest pus pe o basă de tot ilusorică și prezentat într'un mod de tot neobișnuit până acum în viața noastră constituțională bisericască: să fie felicitat atât Prea Sântia Sa Domnul Episcop diecesan Iosif Goldiș, care din toate puterile sale apărând vaza și integritatea autonomiei bisericești noastre, a dat curs liber pentru manifestarea dorinței generale exprimate prin majoritatea membrilor sinodali, care distingând cu votul lor pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra l'au pus spre bucuria și mângâierea noastră de președinte în fruntea Consistoriului gr. or. român din Oradea-mare, cât și pe Prea Cuvioșia Sa domnul protosincol Vasiliu Mangra, al cărui zel și însuflețire apostolică atât pe terenul bisericesc cât și cultural-național ne este garanția deplină, pentru întărirea, dezvoltarea și înflorirea bisericești noastre ortodoxe române din Bihor.

Conferința primind cu însuflețire propunerea, erupe în strigări frenetice „să trăiască” la adresa Prea Sântiei Sale Domnului Episcop diecesan Iosif Goldiș și la adresa nou alesului Vicariu Prea Cuvioșiei Sale Domnului protosincol Vasiliu Mangra.

Dr. Gavril Cosma face propunerea ca pentru compunerea adresei de felicitare să se asmită o comisie constituitoare din Nicolau Diamandi, Georgiu Bogdan, Vasilie Sala, Alexandru Pelle și Ioan Coroiu.

Conferința propunerea o primește. Comisia retrăgându-se după ce a elaborat adresa de felicitare, o prezintă conferinței. Conferința adresa de felicitare o primește cu însuflețire și o subscrie toți membri prezenți.

La propunerea lui Dr. Gavril Cosma se esmite spre a da dovezi despre bucuria noastră și alipirea noastră fiască față de nou-alesul vicariu o comisie, care să participe atât la sosirea, cât și la introducerea Prea Cuvioșiei Sale Domnului protosincol în postul său de Vicariu.

Conferința în această comisie îi alege pe Nicolau Diamandi, profesor. gr. or. rom. din Beiuș, Alexandru Pelle paroch gr. or. rom. din B. Lazuri, Georgiu Bogdan, paroch gr. or. rom. din Cărpineț, Ilie Bursașiu, preot gr. or. rom. în Suș Biheni, Dr. Gavril Cosma, avocat în Beiuș, Vasiliu Sala, învățător gr. or. rom. în Vașcău-Bărest, Mihaiu Ciura, învățător în Crișcior, Petru Mihuta din Vașcău, Georgiu Groza din Crișcior și Vasiliu Toader Indrei din Sighișel.

Nefind alte obiecte, ședința se încheie cu urări să trăiască la adresa noului Vicariu.

D. c. m. s.

Nicolau Diamandi, George Bogdan,
președintele conf. paroch ort. rom.

Dela sate.

Nădlac, la 2 Iunie 1900.

În Duminica de 13 Maiu a. e. o deputație din numeroși țărani fruntași au felicitat pe dl director

executiv al Institutului „Nădlac-a”, Aurel Petrovici din incidentul alegerii D-sale de asesor consistorial. L'a întâmpinat un țeran fruntaș, cam cu următoarele:

„Simțul de iubire și dragoste ce purtam totdeauna față de D.-Voastră, ne-a îndemnat pe noi acum, ca cu graiu să ne exprimăm simțămintele noastre văzându-vă pe toate terenurile ca Român, luptându-vă pentru binele națiunii.

Ne simțiam fericiți, când Dumnezeu a voit ca chiar atunci să fiți ales de asesor consist., când dușmanii sub masca minciunii cu tot prețul voiau a vă nimici vaza.

Mulțumită acelor bărbați binemeritați, care au știut atât de bine cumpeni și apreții meritul D-voastră, să fiți puși la acea frumoasă demnitate.

Suntem în deplină speranță, că acum, când și mai larg teren Vi-se dă, cunoscând lipsele, veți și lucra pentru interesele comune bisericesti-școlare.

Dee cerul, ca până la cele mai adânci bătrânețe împreună cu mult stimată și blânda doamnă, întru fericirea familiei și a națiunii străbune la mulți ani să trăiți! (Aplause).

Di Aurel Petroviciu, pe neașteptate, a fost surprins, cam emoționat și adânc mișcat, ni-a mulțumit noue țeranilor pentru acea manifestare și iubire, cu care ne-am adresat față de D sa, făgăduind că întru cât puterile îi vor lăsa, și în viitor tot cu același zel și iubire se va nisui ca să lucre spre folosul națiunii a bisericești și școlare noastre confesionale, și pe timp de trei ani, cât D sa este ales de asesor consistorial, conștiințios, fără patimă și ură față de ori și cine își va împlini chemarea sa. (Aplause să trăiască).

Subscrișiți tot cu aceeași alipire, iubire și dragoste ne întoarcem și către P. C. Sa părintele V. Mangra, felicitându-l și mulțumind înaltei prevedințe, care după atâta timp ce a fost pus sub umbră, a revărsat odată zor de fericire și pentru P. C. Sa și un soare cald, care să-l lumineze. Laudă acelor capi luminați, care l'au onorat cu voturile dlor și l'au ales de vicar. S'au împlinit cuvintele sf. scripturi: Cel ce se înalță, umili-se-va, și cel ce se smerește, înălța-se-va”.

Poftim și P. S. Sale episcopului zile îndelungate și pline de fericire.

Pavel Rosutiu, Stefan Lazar, Petru Stroia, George Chisia, Ioan Câmpanu,

Arcadie Olariu, Nicolae Pătean, Ioan Barbu, Gligoriu Vidican, Nicolae Mărginean, Ilie Mărginean, George Dragan, Lazar Roman, Mihaiu Caba, Mitru Lazar, Petru Șimandan.

Din tractul Belințului.

Dați-ne voie ca în „Tribuna Poporului” — să mărturisim că prevedința Dumneziască s'au grijit de tractul Belințului, atunci când a trimis un protopop, care cu lumina științei sale știe conduce poporul la bine și fericire.

Permiteți-ne ca și Venerabilului Consistor pe calea aceasta să-i mulțumim pentru nimerita întărire.

Stimă și devotament datorim preonoratului domn Protopresbiter al nostru Gerasim Sêrb, pe care l'am văzut — la examenul dela școala gr. or. rom. din Suștra, ținut în 17 Maiu v. a. e în prezența unui public numeros și însoțit de d-nii comisari Livius Dorca învățător în Costeiu mare și Petru Baldea învățător în Vizma — purtând și făcând steagul progresului și al culturii. Stimă, devotament și iubire a manifestat parochia Suștra atunci, când la examenul prim ținut în tract și pentru prima dată ținut ca inspector școlar și protopop, l'a primit ca pe un mire smerit bine venit între bubuitul triascurilor și cu arcuți triumfale pe care era inscripția „Bine ați venit”.

Trecut prin arcul triumfal anume pregătit de fiii săi credincioși, se oprește la preotul nostru mult iubitor și stimat Pompei Dorca, de care însoțit, merge la școală pentru a ține examenul.

În școală publică numeros, ear școala frumos înpodobită cu multe și plăcute flori. La intrarea sa în școală este întâmpinat de copii cu cântarea în duet „Bine este cuvântul cel ce vine întru numele Domnului”.

Densul spre a cunoaște metoda de propunere al învățătorului nostru Petru Russu, precum și modul de cugetare a elevilor, pune singur întrebări, elevii însă bine instruiți răspundea nimerit și foarte frumos. — După examen s'a ținut conferință de preste o oră, comisarii asistenți aceștia s'au aflat mulțumiți și satisfăcuți cu rezultatul examenului. — Auziam cu plăcere rostindu-se cuvintele comisariului Petru Baldea care zicea mulțimei adunate: „Dela îndepărtarea, învățătorului V. Cornea până azi, în Suștra n'am văzut examen mai mulțumitor ca aceasta;” i-a gratulat stringându-i mâna.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

ODA.

Din incidentul instalării în scaunul Presidial Consistorial a Prea Cuvioșiei Sale Magnificului Domn

Vasilie Mangra

vicar episcopesc.

L-ați văzut în Nazaretul nașterit, copil la sinul Mamei Sale, ca un inger, blând și cu blândă privire; Mai apoi cu Ion, cu Petru — cu de-un neam și cu străinul — La jocuri nevinovate îndemnat de-aceiași fire; L-ați văzut apoi la carte, pe la școli la învățatură, Cum — precum din flori albina — aduna din carte miere, Ca: la vreme, să'ndulcească cu ea ori-și-ce tortură Sufletească, ori-ce rană și-a multora grea durere.

Nu-i așa, că de la sinul mamei Sale cu blândețe A plecat și că blândeța pân'azi l-a rămas decoare?

Cine-ar pute dar' să zică, că pân'l'adânci bătrânețe

Nu va pute să rămână blând, cu-a dragostei ardoare? —

Eu l'am văzut ani de-arindul luminând în jur de sine,

Blând, ca și un blând apostol și-al bisericei Lui dascăl,

Și simțesc și azi cum arde focul, ce-au aprins în mine

Ale Lui cuvinte blânde. — Sufletu-mi în veci iubească-L!

L'am văzut de-atunci adese, cerând poporului drepturi

Și pentru cererea-i dreaptă, l'am văzut luat la goană,

Chiar de frați fără de milă; însă în a noastre pepturi

Și'n suflète l'am dat scutul: l'am luat drept o icoană,

Ce merită
Ca să fie
Nveci primită,
Vecnic vie,

Inchinată
Și-adorată.
Ca răsplătă
Meritată,

Pentru inima Lui bună
Din ceriu... l'a venit cununa

De stelișoare
Luminătoare,
De foc ceresc,
Dumnezeie c,

La a căreia vedere au lăsat vrășmașii puntea Desbinării și toți: păcii și-au plecat ochii și fruntea!

* * *

Veselește-te Sioane nou și salt'acum! căci eată:

P'al tău ceriu se mai ridică o stea blândă luminoasă,

Ce pășind plină de grație la nălțime se arată,

Luminând în jur de sine — tot, ce-o noapte n'ntunecoasă:

Noaptea patimilor negre vru să țină, să ascundă

Sub mantaua ei cea veche, sub 'mantaua-i cuib de moarte,

Nelăsând lumina clară și-adeverul să pătrundă,

Ci în vecnic'amortire tănuite să le poarte.

Salt'acum din nou, Sioane, în această zi dorită!

O, privește blânda stea și luceafărul, pe care

L'ai chemat la nălțime... Acum vremea e sosită...

Eată-L! vezi, cum se ridică și pe orizont apare?

Cine-a zis, că'n întunec se va perde-a lui lumină...?!

Al nu pot, nici când, să piară dorințe nalte și sante!

Al Bihorului fiu este: tot Bihorul i se nchină

Și'l primește cu urare de: Bine-ai venit Părinte!!

Cine-i? — Vasilie Mangra, cel gonit pentru dreptate,

Stea prevestitoare păcii, cel pe care-odinoară

Fariseii plini de ură și cu glas de răutate îl vestiau de meteorul, ce-i venit să se scoboară

Și prin univers... s'alerge, ca stingându-se să piară...

Însă nu! — A Lui menire pentru ei... a fost ascunsă,

Ne'nțeleasă: ca azi-măne mult mai splendid să apară,

Luminând, având lumina de n'ntunec nepătrunsă!

Luminătorul poporului nostru domnul protopresbiter Gerașim Sêrb după examenul său și o cuvântare foarte instructivă mulțimei adunate și copiilor. — În special mulțimește preotului Pompei Dava și învățătorului Petru Răssu pentru zelul și activitatea dezvoltată — întru dezvoltarea culturală religioasă și morală a copiilor concresuți îngrijirei lor.

Preotul nostru apoi în cuvinte foarte amabile mulțimește Preaonoratul domn protopresbiter pentru înțeleapta conducere a examenului, pentru sfaturile și învățăturile date mulțimei adunate, precum și copiilor rugând pe bunul Dumnezeu să-l țină la mulți ani spre binele clerului și a poporului în al cărui serviciu este.

S'a început apoi veselie pentru ziua de mâne a Rugei noastre. În ziua Rugei, preotul nostru a ținut două cuvântări foarte frumoase, una de dimineață și alta la vecherie.

La vecherie oaspeții foarte mulți din toate învecinate: Bazoși, Izvin, Topoloveț, Coștel, Lugos, etc. cari toți admirau pe preotul nostru pentru predică frumoasă.

Mărturisim în fine că n'am întrelăsat ocaziunea nici în ziua Rugei a ne ruga pentru stăpânitorii noștri bisericești zicând: *Trăiască Preasfințitul Iosif Goldiș, trăiască Preaonoratul protopresbiter Gerașim Sêrb.*
Suștra, 20 Maiu v. 1900.

Nicolau Tirbovan, jude; Nicolau Iancușovici, casar comunal; Nicolae Negru, casar cultural; Nicolae Cojocar, jurat.

Din Caraș-Severin.

Ruga la Mehadia.

Marți, în 9 Maiu s. v., s'a serbat în Mehadia hramul sft. bisericii. Avem aici un preot bătrân, pe domnul Tepeviag în etate de 80 ani. Acesta nu s'a interesat ca să se țină și să se serbeze hramul bisericii, și așa mai mulți ani de-a rândul am rămas fără de rugă.

Deci venind dl Ioan Pepa la noi ca administrator protopresbiter, la stăruința D-sale s'a decis ca să se serbeze în fiecare an patronul sft. bisericii, ceea ce ne-a cauzat mare bucurie.

Dl Pepa se găsește în comuna noastră de patru ani și putem a ne mândri, că cel puțin am avut și noi în mijlocul nostru un preot cu brâu roșu și că ne-a lăsat drept moștenire ruga ce o neglijasem.

Pentru că dl Pepa cât de curând ne va părăsi, de aceea anul acesta a avut ruga

mai mare însemnătate și mai mulți oaspeți ca de obicei. Mulțimea comitatului parohial, care s'a pus din toate patru, colectând bani dela popor, pentru procurarea celor necesare petrecerii.

La petrecere a participat și comuna politică din loc, reprezentată prin dl notar com. Várnai și prin străjanul satului Heves.

La mesele din curtea bisericii, care erau acoperite cu rogojin drept șatră, se ținea petrecerea și deasupra de rogojin pe perețele sft. bisericii se vedea ceva zugrăvit, dar de soare, ploaie și vânt nu se cunoștea, ce fel de sfânt însemnă zugrăvitura.

Ar fi bine să se zugrăvească din nou icona din frontul bisericii, care va să reprezintă patronul ei; sau cel puțin să se „văruiască” biserica pe dinlăuntru, că dacă nu-i păcat de Dzeu, apoi să le fie rușine de oameni și mai ales de străinii din băile Herculeane, cari mai în toate sărbătorile peste vară ne cercetează, din curiozitate, comuna și biserica. Petrecerea voiau s'o dea cât se poate de entuziasmată și ca să facă și mai mare efect, s'a cântat „Deșteaptă-te Române” sub dirigența străjanului satului Heves. Și ce credeți, cine a cântat? corul? De unde! Deși se fălește Mehadia că are cor, al cărui președinte a fost dl Pepa, corul este însă în cea mai mare disordine și nici până azi nu și are statute aprobate de ministru.

Mehadia, la 25 Maiu st. n. 1900

Argus.

Partea Literară

Fata Popii.

Odată numai o-am văzut
Gătită ca de sărbătoare;
Și dragă mi-a căzut.
E asta doară vină mare?
Ei, cum așa? Și chiar să fie,
Vom zăpa vina între noi,
Preot ni-om fi: ei — eu, ea — mie,
Iertări ni-om da din buze moi.
Deci zisu mi-am să-î merg acasă
Să-î plâng de drag, și de i miloasă
Să-î cer, să-î mi deie deslegare,
Că doar' nu i-o fi lucru mare,
Fiindcă-î fata Popii.

Că nici în cale-și nu m'ar vrea,
Mi-or zis unii vrând să mă înfrice,
Dar' dac' așa-ar gândi și ea,
Cum ar fi ris furiș și dulce?

Când îi priviam în ochi cu jale?
Și-or zis, că n'o ști deslega!
Poftim acum, ce vorbe goale!
Mai drept dar' cine s'ar ruga
Cetind din Psalmi și Molitvelnic
Cu drag ca popii din pomelnic?
In urmă-î grija dumi-sale,
Cum ști deslege din greșale,

Căci ea e fata Popii!

Și credeți că m'or înfricat?
Să am de fata Popii teamă
Că nu o și la deslegat,
Când stai să juri de-a bună-seamă,
Că-î sfântă ca o zi de praznic
Cum dintre sfinți ar fi venit!
Deci mersu i-am acasă dornic
Cu sufletul de dor rănit
Să mi-l deslego. Doamne sfințel
Ce iute-am mers, cât n'am cuvinte;
Căci moarte cum mi-aș vrê 'n
[păcate,
Când șterge-mi-le poate toate

Frumoasă fata Popii!

În drumul meu mă tot gândeam,
Că-acuș ertare-î mai primită?
Ziceam c'a popii, dar' credeam
Mai mult în fata lui iubită
C'o ști să-î mi facă ruga bine,
— Ba, stam să jur că numai ea,
Căci nu-i nici dînsa flecine —
Căci dac' alerg cu vina mea
La popii s'o șteargă de pe mine,
Mai multă milă nu-i la mine
Dacă la ea, și-așa canonul
Doar' n'o fi greu, de-o crede omul
Mândrîță fata Popii!

Și am ajuns într'un ceas bun.
Când popii sunt în liturgie
Și mândră rugăciune spun
Cerând un traiu fără urgie:
Mi-am început eu spovedirea,
Ear ea tăcea și-î mi asculta
Pân' mi-am sfârșit de spus durerea.
Și n' gânduri mult se frământa,
Că oare vorba cum s'o prindă
Și până unde s'o întindă
Spre-a-î mi spune vina că mi-o eartă
În schimb de o dragoste curată,
Că-asa e fata Popii.

Și-am prins o pe sub-suori
Să-î vină 'n gură grațu odată,
Și-o rugam de mil de ori
Să-și vină 'n ori și 'n firea toată
Și să-î mi rostesească deslegarea,

Ear ea tăcea — nu m'asculta,
Să n'aibă capăt spovedirea...
Și, Doamne! — 'n loc de Crucea Ta
De-am prins în mâni a dinsei mână
Și gura i-am gustat, de vină
Mă spală Tu, și dar dă-î mi mie
S'o pot eu săruta 'n vecie
Pe mândră fata Popii.

ghio-cel.

Comoara de aur.

— Povește igienice și de scăparea viorii, scrise pe înțelesul și pentru folosul țăranului român. —

De

Iuliu Bugnariu Sălăjanul.

Motto: Sănătatea până la un punct este în mâniile noastre.

(C. Șt. S.)

Aerul cald și aerul rece.

Aerul acum e mai cald, acum e mai rece. Când e frig mare, ne putem ușor recă, ear când e frig de tot mare, omul poate chiar și îngheța. Căldura prea mare încă e stricăcioasă pentru sănătate. Dacă cine-va, fiind asudat, trece dintr'un loc, unde aerul e cald, într'alt loc, unde aerul e rece, poate căpeta morburii primejdioase. De aceasta însă trebuie să ne ferim.

Aerul umed.

Aerul acum e uscat, acum e umed, după-cum adecă se află în el mai mulți ori mai puținii abori. Aerul umed ne cauzează morburii numeroase. Deci trebuie să ne ferim de aer umed.

Vântul, lumina și fulgerul.

Prin mișcarea aerului se naște vântul. Vânturile curăță aerul; dar' câte-odată pot contribui și la lățirea morburilor epidemice.

Lumina este trebuincioasă pentru viață și sănătate. Minerii toți sunt palizi, pentru-că trăiesc sub pământ, în întunec; locuințele în pivnițe încă sunt nesănătoase. Acestea însă, în cât ne este cu putință, trebuie să le încungurăm.

Fulgerul încă are influință asupra sănătății. După furtunile împreunate cu tunete și fulgere, aerul de regulă se curățește, răcoresce și devine mai sănătos. Când e vreme furtunoasă, e bine să ținem înaintea ochilor următoarele reguli:

1. Să stăm departe de obiectele înalte, dar' nu în depărtare prea mare;

Ci 'n splendide haine:
Raze luminoase,
Descoperind taine,
Taine 'ntunecoase,

Ce-ă ascunse,
Nepătrunse,
Nici atinse,
Nici învinse:
Cum și-au pus
Și și-au spus
Fariseii,
Saduchelii,
Cărturarii,
Toți blidarii...
Ce-azi suspină...
Și se 'nchină
La 'nterese:
Stând la mese,

Venzând neam și religiune,
Numai punga să le sune.

Dacă ne veniș, Părinte:
Bea din cupa răsplătirii,
Dulce cupa nemuririi!
Înainte tot nainte

Pe ogorul, ce ți stă 'n cale,
Sămânând sămânța păcii.
A trecut și vremea clăcii...
Sămână dintr'ale Tale:
Numai dragoste și pace
Și concordia dorită,
Din sufletu-ți isvorită;
Secerișul se va face:

Luând parte
Cel din vale
Și din cale,
Cel departe...
Fiecare:
Mie și mare —
Căi de o soarte...

N'am văzut pe dreptul nici-când cerșind
pâne,
Din pânea dreptății mai e și-ți rămâne...
De la cea mai 'naltă, splendidă 'nălțime
Să privești cu dulce peste Români!

Gavriil Bodnariu.

Pagini din istoria României

de
G. COȘBUC.
1876—1878.

VII.

Smârdanul și Vidinul.

VI.

Gerul se pornise cu nădejde, de vreo câte-va zile, ear negura era statornică prin văile acelea. Abia pe la amiază mai vedeai puțin soare, răbind prin ceață, în cele toată ziua era întunecată ca într'un amurg.

Târziu după mezul nopții, Mercuri spre Joi, colonelul Cutruș, își scoase din tabără flacăii și i înșirui în preajma satului Smârdan, ca să-i afle zorii zilei gata de năvală. Amățiți de somn și amorțiți de gerul nopții, oamenii steteau în șiruri întinse pândind prin întunec ca să nu-i lovească Turcii.

Mai de către ziuă s'auziă împușcături pe partea dreaptă a companiilor. Turcii veniră să ispătească locul și puterea oștirii noastre, și dând prin negură peste o companie de Români, au început să desearce pușcile. Dar ai noștri i-au gonit pe câmpie, urmăriindu-i cu focuri.

Se făcuse ziuă cum se cade, dar fiind negură mai deasă ca într'alte zile, Români trebuiau să-și curme gândul de năvală în ziua asta. Era ca într'un iad, nu vedeau nic la două-zeci de pași, și nu era lucru cuminte să dea năvală fără sa știe unde, prin locuri străine.

„Care dintre voi ar vrea să plece, să ispătească locurile din fața redutelor?” zise colonelul.

S'a găsit un sergent. Vre-o zece flăcăi au sărit de bună-voce, că voesc să meargă cu sergentul.

Au plecat tiptil, și trindu-se de ici până colo pe brânci, s'au furișat pe câmpie până sub redută. Nu i-a simțit nimeni. După vre un ceas s'au întors.

„Ce ați văzut pe unde ați fost?”

„Am fost până la o asvirlitură de băț de la redută. Câmpia până acolo e netedă. Pe la mijlocul câmpiei e un puț, acolo am văzut sânge pe zăpadă și câte-va fesuri. Multe urme de cismă. De la puț mai spre stânga e un șanț larg. Credeam că sunt Turci în ele, dar e gol. De la puț sunt vre o mie de pași până la șanțul de sub redută. Ne-am apropiat pe brânci, până ce am putut vedea pe Turcii din șanț. Sunt mulți, și e liniște între ei. Veghiază; am văzut oficerii umblând printre soldați și arătându

2. Să încungiurăm obiectele de metal;
3. Să nu ședem în chilii pline de abur și în adunări mari;
4. Să nu ne punem la vânt rău (curs aerian) dintre uș și ferestri deschise;
5. Să stingem focul din vatră ori din cuptor;
6. Să nu stăm în apropierea hornului (urloului).
7. Să nu apucăm la fugă, când furtuna e groaznică.

II. Locuința.

Impotriva stricăciunilor aerului și a umblării vremilor, oamenii își clădesc casă sau locuință. În casă ne petrecem cea mai mare parte din viața noastră. Pentru aceea e de trebuință: casa sau locuința noastră să fie curată.

Locul casei.

Casa de locuit să o clădim pe loc sănătos. Locul este sănătos atunci, când e curat; când nu se află pe el materii putrede; când e uscat și fără miros. Pentru aceea, locul necurat înainte de toate trebuie să-l curățim de toată murdăria, ce s'ar afla pe el, săpându-o și cărându-o la o parte.

Casa de locuit trebuie să o clădim pe loc ridicat. Poziția unui atare loc de regulă e mai svântată și mai sănătoasă, decât a unui loc cu poziție adâncită. Pe un loc ridicat chiar și aerul încă umblă mai în dragă voie. Dacă n'avem loc ridicat, trebuie să facem umplutură de pământ uscat și argilos, căci casa clădită pe un loc umplut sus nu numai că e mai sănătoasă, ci e mai sigură-chiar și împotriva exandărilor de apă.

Materii de clădire.

Casa de locuit trebuie să o clădim pe fundament statornic și solid anume făcut în pământ. Fundamentul și pereții casei de locuit să fie din cea mai bună cărămidă, sau din peatră ori lemn. Unde locul casei e umed, trebuie să tencuim pereții și fundamentul, ca astfel casa să fie în toată vremea uscată.

Pereții umezi sunt foarte păgăbitori pentru sănătate. În casa cu pereți umezi aerul e mai rău, decât în casa cu pereți uscați, pentru-că aborul de apă astupă porii pereților și astfel aerisirea naturală este împiedecată. Aerul nu se poate înnoi, ci el se tot strică mereu.

Causa, că pereții se umezesc, este aceea, că din locul de sub casă se sbea în pereți umezeală. Cărămida nearsă, țina, peatra de var trag în sine cu mult mai multă umezeală, pentru-că capilaritatea acestor materii e mai mare. Casele făcute din astfel de materii sunt șadără mai umezi. Pereții fundamentale a le unei case de locuit trebuie făcute din cărămidă arsă bine, ori din peatră masivă, pentru-că în acestea se sugă cu mult mai puțină umezeală. Tencuiala mai ales împiedecă străbaterea umezelei sus în pereți.

Casele clădite din nou totdeauna sunt umede și păgăbitoare pentru sănătate. În casa nouă nu este bine să locuim, până când aceea nu este pe deplin svântată.

Casa umezită se svîntează sau uscă prin aerisire, deschizând ușile și ferestrelor în vreme ce și încălzim.

(Va urma.)

Examene.

Nadașa-română, 27 Maiu 1900

Examenul de la școala conf. gr. or. dia Nadașa română s'a ținut în 27 Maiu a. c. s. n., de față fiind Onor. dn protopresbiter al tractului Reghin, mai mulți preoți, învățători și notarii din cercurile vecine.

Examenul s'a început numai după serviciul divin și anume la 8^{1/2} a. m. și a durat până la orele 12.

Toți elevii și elevele erau îmbrăcați în vestiminte sărbătorești; sala de învățământ era împodobită cu mai multe cunani mari și frumoase, pe perețele din fața publicului era scris cu frunze verzii de stejar inscripția „Bine ați venit”; — pe cel din stânga „Trăiască!”.

Răspunsurile cele bune și respicute pe fiecare ascultător în mare uimire îl puneau. Rezultatul examenului a fost foarte bun, dovadă sunt cuvintele rostite de Președintele dn protopresbiter către popor zicând: „Ved, observ și lasați-mă conving, că tânărul D. Voastră învățător cu mare științenie, cu multă rinvă și mai suferința a lucrat și sădit în inimile tinerilor D. Voastră învățitor și părintelui cerească temere.

La 1^{1/2} oare toți școlarii și școlărițele veniau împreună cu ai lor părinți din

nou la școală pentru sărberea mialului, care s'a început la 2 oare și s'a finit la 7^{1/2} oare seara.

Ferbiuți lacrimi au vărsat toți școlarii și școlărițele, întreg publicul din comună și giur, când al lor învățător și-a luat ultimul adio și de la dînsul, când le-a poftit din inimă, ca tot și toate, bătrân și tineri, să ajungă multe zile fericeite, multe oare norocoite, multe săptămâni și luni, mulți ani fericiți și buni. Onoare viednicului învățător.

Ioan Oltean,
Inv. rom. în Hablic.

PARTEA ECONOMICA

Urmările beției.

Cităm în „Apărarea Națională” din București următoarele:

O statistică, intitulată „Victimele alcoolului” și datorită eminentului economist și bunului român A. C. Cuza, care cunoaște bine Moldova, ne-a îngrozit de mulțimea casurilor citate, de varietatea crimelor, de mulțimea actelor de barbarie și de absolută idiotenie, căci alcoolul întunecă mințile cele mai vii, reduce pe țărani la cea mai mare bestialitate.

Un caz, din numeroasele citate de A. C. Cuza.

„Într-o Duminecă, un bulgar a-nume Ivanel Mihalache, petrecea cu amanta lui, nevasta unui gospodar, la crîșmă.

Amanta, după-ce îmbetă pe bulgar cu rachiu, începu să-l vorbească de rău pe nevasta lui adevărată.

Bulgarul plecă acasă infuriat, căută circiob nevastei sale și de-odată ca un tigru se repede asupra ei și-i spintecă pieptul cu un cuțit lung de două palme.

Apoi bulgarul, beat de rachiu și infuriat ca o bestie, se repede asupra nevinovaților săi copilași; pe cel mic îl apucă de un picior și îi sfarmă țeasta de pereți; cel mai mare a fost scăpat de oameni cari au intervenit la țipetele copiilor și l'au legat și l'au dus la primărie.

Crima s'a petrecut în satul Rapsa din județul Iași la 1897.

După-ce s'a trezit din beție, a regretat în fața autorităților fapta comisă.

Un alt caz îngrozitor, este acela petrecut în 1897 în comuna Serboțești județul Vasluiului, când preotul Băzgan a fost mutilat în mod oribil de servitorii săi cari se îmbetaseră cu rachiu.

Rodul în România. „Amicul Agriculturului” dela 2. Maiu n. scrie.

Jumătatea aceasta a lunii Maiu ne-a ținut într-o încordare strînsă și ne-a însufiat o temere care în parte s'a împlinit. Frigul pe de-o parte venind din cauza zăpezii căzută pe Carpați, a împedecat vegetația sămănăturilor de primăvară; ear pe de altă parte lipsa de ploaie în țara de sus, a zădărnicit o bună parte din așteptările noastre cu privire la bunătatea recoltei de grâu. Peste aceasta starea atmosferică n'a fost nici ea proprice agriculturii. Am avut apoi ceață groasă pe valea de sus a Dunării, care a propagat rugină la grâu, și a pălit orzoaicele; am avut brumă multă, care pe alocurea a cauzat stricăciuni la vii și pometurii.

Recolta rapiței, care acum începe a se aduna, va da o însemnată despăgubire agriculturii mult încercat în ultimii ani. Sunt și grâne admirabile de frumoase, secăruri admirabile. Numai cele de primăvară așteaptă căldură pentru a se desvolta.

În resumat, deși așteptările unora nu s'au împlinit, nădejdea recoltelor noastre e anul acesta din cele mai frumoase.

— Prețurile la bucate sunt spre urcare, ear în vederea bogatei recolte a rapiței, casele de navigație și-au îndoit numărul bastimentelor pentru transportul dela noi la Anvers, Rotterdam, Marsilia, Rouen etc. Se crede că numai pentru trimisul rapiței va fi nevoie de 100 vapoare cu un tonaj de 3—4000 tone fiecare.

ie locul unde să stea. Vorbase încet. În deschizătura parapetelor redutei am văzut și tunuri. Câte n'am putut vedea, că e negură multă.”

Sângele de pe lângă puț era, pe semne, de al Turcilor cari se isbiră astă dimineață cu o companie de Români. În fugă, se vede, au fost răniți vre-o doi dintre dînsii și și-au spălat ranele la fântână.

După amezii s'a mai împrăștiat negura dar cerul tot nu se luminase. Colonelul Cotruț se tot frământa cu gândul, să dea navală ori să stea pe loc.

Hată că sosește atunci generalul Cerechez care era mai marele oștiilor de lăptă de la Vidin, și cu el mai mulți generali. Toți tremurau de frig și erau uzi până la piele. Deteră în drum de un rfu, și au trebuit să treacă prin apă călări. Sfătuiindu se acolo ca toți, au hotărât să înceapă lupta.

Colonelul Cotruț și-a adunat atunci oamenii și li-a spus așa:

„Noi suntem două spre zece companii. Șease au să plece mai la stînga, ca să isbească reduta din față; șease mai spre dreapta ca să lovească la spate. Să aveți armele încărcate, dar foc să nu tragă nimeni și să nu faceți nici un fel de șgomot. Când voiu striga eu: Pas alergător, să dați navală, dar fără foc. Puștile să le descărcați numai de-aproape, la șanț. Eu voiu fi la compania

a cincii, cu steagul regimentului. Acum după mine, și Dumnezeu să ne ajute!”

Maiorul Ulseu mergea cu oamenii lui în frunte. Steagul era desfășurat, și flacăii înaintau în liniște. Nu se auzia nici un șgomot, decât sclătirea zăpezii înghețate și șoptele oficerilor cari își îndemneau oamenii să meargă în linie.

Ach, ori că Turcii din șanțuri au simțit pe Români după sclătirea zăpezii, ori după șoptele oficerilor, ori după flăcăii steagului. Dumnezeu ș'te. Dar când au ajuns companiile în dreptul puțului, s'au pomenit de-odată, că Turcii îi întâmpină cu un foc de puști, nepus de lute, apoi începură să le trimească de bună-sosire obuzuri și ghiulele.

Nu se vedea încă reduta.

Căți va flăcăi au căzut trăsniți de gloanțe, pe mai mulți i-au trîntit jos schije de obuz. O schijă a isbit steagul drept în mijloc și i-a rupt fâșii din pânză, asvîrlindu le peste companii. Turcii trăgeau pușca numai într-o părere, căci nu vedeau nici ei pe ai noștri.

Atunci colonelul a strigat: Pas alert-gător. Gornistiul începură să sune de navală și oamenii începură să așergă. De aici se despărțiră companiile, după porunca dată, unele la dreapta, altele la stînga.

Cele ce aveau să o ia la stînga, au fost oprite în drum de focul Turcilor, căci în

partea asta era mai puternic. Companiile abia putură să străbată prin gloanțe până la șanțul de la stînga puțului și, crezând că vor găsi adăpost, s'au pîit în șanț.

Dar șanțul nu era gol, cum s'a știut din spusa ispititorilor de astă-dimineață. În capătul cel apropiat de redută erau Turci. Aceștia începură să tragă de-alungul șanțului în Români. Companiile erau acum isbite de gloanțe și din coastă și din față și mulți flăcăi de ai noștri n'au mai eșit din șanțul acela.

Companiile din dreapta au alergat vitejește spre redută. Când au început Turcii să le vadă prin negură răsărind de mai multe părți, și au îndoit focul puștilor și strigând „Alah Alah”, eșiră din redută întru întimpinarea lor.

Românii nu descărcau puștile, ci ținându le cu baioneta înșinsă, navăliau în tăcere spre șanț. Morții și răniții rămăneau în urmă, pe câmpie; nu era vreme să se mai fugi-jească de ei.

Turcii arătară multă îndărătnicie, căci vreme erau mai departe Români. Când însă îi văzură la șanț, descărcau puștile spre ei, își perdură firea și dintr'odată se făcură nevătăți. N'au așteptat încercarea cu baionetele, ci s'au ascuns de ea bană vreme în redută.

Se credeau mai la adăpost. Dar cam era ceață din față, nu văzură că maiorul

Ulseu cu două companii se răsăleție de ceialtați și dete să ocolească reduta.

Pe când colonelul Cotruț, cu steagul regimentului, urmat de patru companii ale lui, se trudia să răsbească peste parapetul redutei, s'auziră de odată strigăte „Alah” amestecate cu „Ural”. Un căprar veni tot în fugă la colonel.

„Ce e, băete? Cine strigă ura?”

„Ai noștri. Au intrat în redută, pe la gura ei”.

Toate companiile se îndreptară acum spre gura redutei, și când intrară în redută, văzură pe Turci adunați într'un colț, toți la gunchi și cu fesurile în mână strigând „Aman”.

Erau vre-o trei-sute de Turci. Ei nu s'asteptau să fie copleșiți pe la gura redutei și când au văzut pe Români intrând peste ei, așa de mare li-a fost spaima, că n'au mai încercat să se apere. Au asvîrlit puștile și s'au ghemuit cu toții într'un colț.

Flăcăii noștri, amărțiți și mînioși, au început în cea dintăiu pornire să omoare pe Turci cu baioneta, străpungându-i fără cruțare. Dar i-au oprit oficerii spunându-le, că e lucru mișelesc să omori pe dușmanul care nu se poate apăra.

Dela „Enciclopedia-Română“ cetiire.

— UNA LA ZI. —

Chalcxilografie, o combinare a chalcxilografiei cu xilografia; fără valoare practică.

Notă. Per analogiam: Enciclopedia ar fi o combară a lui Mayer cu Pallas, care a produs pe lui Dobre, numai că acesta a avut un rezultat foarte practic, căci o întreagă coală s'a resplădit. Vezi, așa mai merge. Deel, Nichts für Ungut, der Doktor!

Noutăți

Arad, 8 Iunie 1900.

La curtea episcopescă din Arad s'a dat ieri un prânz în onoarea noilor membri ai Consistorului plenar.

Maialul elevelor școlii superioare de fete din loc, care s'a ținut în cursul în pădurea cea mare, a fost nu se poate mai reușit. Au luat parte nu numai toate elevele, sub conducerea și grija întreg corpului didactic, dar aproape și toate familiile distinsă din Arad. Era o deosebită mângâiere pentru noi toți să privim semina petrecere a grațioaselor fiece, vârstare ale celor mai bune familii române din părțile ungurene și banățene.

MAIALUL școlii noastre populare din loc se va țină Luni după ROSALII, în pădurea mare. Plecarea va fi din curtea bisericii catedrale (piața Tököly) dimineața la 7^{1/2} ore, în frunte cu muzica militară, care anume spre acest scop s'a pregătit cu mai multe marșuri naționale românești. — Corpul învățătoresc invită și pe această cale Onoratul public din loc, ca, și pentru cinstea muzicii militare, să binevoiască a lua parte în număr cât mai mare la acest maial, ce se aranjează pentru „casa națională“ — din Arad.

Baritonul D. Popovici la teatru din München. Cu data 5 Iunie n. n. se scrie din München: Vineri, în 6 l. c. n. își începe baritonistul Dumitru Popoviciu stagiunea operelor Wagner-iane la teatrul național din München. Despre decursul reprezentațiilor voi raporta, dacă impregiuările lui vor permite să iau parte la ele. — Adrian Cristea.

† Dionisie Vajda, mare proprietar în Olpret, a încetat din viață la 4 Iunie, câte-va zile după moartea fratelui său. A fost Român de inimă. Pei țărina ușoară!

Fapte nobile creștinești. Ni-se scrie: în numele poporului meu din comuna Vămoș, în fruntea căruia mă afla ca preot, să plecarea aduc la cunoștință On. public românesc, că acești s'au sfințit, înțelegând planul sfintei biserici, arătând ei dragostea și iubirea lor față de sf. biserică și prin fapte bune plăcute atât înaintea lui Dumnezeu, cât și oamenilor: s'au hotărât adevărat împreună, Teodor Pap, jude comunal, George Verșan, Ioan Susman jun., B. Todor Pap, Nicolae Tronea și Nicolae Susman a ridicat în fața sfintei biserici o restituire (rugă) în val de 120 coroane. Sfințirea acestora s'a făcut cu toată solemnitatea la 21 Maiu st. (8 Iunie st. n.) servind patru preoți în lăcașul de concerninte protopop dl T. Păvălă. Tot din îndemnul propriu soția lui George Pap născută Ana Vereș, văzând că

la sf. biserică se recer nescari reparații, din propriile ei spese a renovat-o în preț de 60 coroane. Trei marinimoși creștini: Nicolae Susman, Ilie Tronea și K. Teodor Pap au cumpărat trei icoane sfinte în preț de 30 coroane. Mai mulți binefăcători, 8 la număr, văzând, că ușile împărăției de la altarul Domnului sunt cam slabe și une laterală, — le-au făcut din nou, în preț de 16 coroane. Un bun creștin George Pap, acompaniat și de alți binefăcători au renovat gardul sfintei biserici giur-impregiuar. Pentru aceste fapte nobile creștinești, ca un păstor al lor sufletese atât în numele meu, cât și în numele celorlalți creștini, le aducem și pe această cale mulțumită, rugând pe atotputernicul Dumnezeu să le răsplătească înzecit și înmuit. Jertfa lor fie primită întocmai ca a lui Aveil Vamodaz, la 31 Maiu st. v. 1900 — Liviu Rada, parochial localului.

Daruri pentru biserică. Din comuna Cutina economul domn oficiant Iosif Borchescu cu soția lui Ana au dăruit la 26 Octombro 1899 10 icoane în preț de 240 coroane la sf. biserică care s'a edificat în anul 1899 și au mai dăruit un tădă de odăjdii precești cu patrafiru și euminecar, briu și crucea care s'a sfințit în Duminea Florilor pe prestol de argint cu 124 coroane pentru sănătatea lor și pentru eritarea în Domnul a părinților lor David Ciosa și Sofia Ciosa și Petru Borcescu, Paraschiava Borcescu. Dumnezeu să le ajute și să le lungescă viața. Cutina, 1900, 11 Maiu, Moise Borchescu.

Necrolog. Ni-se trimite următorul anunț de moarte: Văduva Elena Comanescu născ. Mazedonfi, și frații defunctului Ana și Octavian Comanescu, în numele lor și al tuturor consăngenilor cu inima frântă de durere aduc la cunoștință, că iubitul soț și resp. frate Alexandru Comanescu, jude de tabă în pens., în al 58-lea an al vieții și 21 an al fericitei sale căsătorii, în 5 Iunie 1900 la 2 oare a. m. după o suferință îndelungată a decedat. Rămășițele pămăntăști ale defunctului s'au înmormântat după ritul gr. cath. ort. în 7 Iunie 1900 la 4 ore d. m. de la locuința sa din piața principală în cimitirul comun din Cluj. Fie-I țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Furt de timbre la primăria din Arad. Așa se vede, Aradul tot nu vrea să laso altul oraș unguresc înfățietatea în — defraudări și furturi de tot felul. S'a dat acum de urma unul nou fel de furt, la casa orașului de-aici și obiect de vorbă senzațională s'a făcut în sedința de ieri a reprezentanței orașenești. S'a constatat adevărat din partea direcțiunii finanțare din loc, că o sumedenie de acte trimise din partea acestei direcțiuni la judecătoria comunală — sunt despoiate de timbre ori chivv de loc ne provăzute cu ele, astfel, că lipsa se urcă deja peste 2000 coroane, în care furt sunt pagubiți mulțime de cetățeni, care au să plătească acum ca pedeapsă peste 10.000 de coroane.

În urma interpelației făcute în sedința de ieri din partea membrului Dr. Barabás, primarul orașului Salacz și judele Jób Béla au declarat, că n'au năi o cunoștință despre defraudarea acestei sume în timbre; direcțiunea financiară însă a confirmat faptul ca implinită și a declarat, că cercetarea e în curs.

S'a hotărât deci pornirea celei mai aspre cercetări din partea primăriei în contra păcătoșilor.

Petrecere Corul vocal din Comlăuș (Szt. Anna), arangisă Luni 11 Iunie, (22 Maiu 1900) a doua zi de Rosalii) un concert împreună cu teatru și dans. Prețul de intrare: locul I. de persoană 1 coroană, II 80 bani, de stat 50 bani. Venitul este destinat pentru „Fondul corului vocal din Comlăuș“ în favorul prevederii „Bibliotecii corului“.

Suprasolvirile și ofertele marinimoase se primesc cu mulțumită la adresa învățătorului I. Rosu, și se vor cuita pe cale ziaristică. MB. S'a făcut dispoziție de a se pute căpăta și cină. — Programa: „Moito“, cor bărbătesc; „Poisorul“, cor bărbătesc de Costescu; „La oglindă“, poezie de G. Coșbac, declamată de: d-soara I. Leucuta; „Pocaiții“, dialog de: I. Grosorean predat de Pavel și I. Musca; „Sus opină“, cor mixt de I. Vidu. „Norocul în casă“, come-

die într'un act de * „Persoanele. Mitru econom: Dumitru Selăgian; Petru fiul lui: * Maria, fată orfană: d-soara M. Olaria, în casa lui Mitru. „Iorghana“, cor mixt de V. Magdu. În pauza se vor juca „Calușerul“, „Bătuta“ și „Hora dela Pievna“, ear după aceea va urma dans, pentru inteligență, în școala nouă; pentru economi în școala veche.

„Poporul“, institut de credit și economi, societate pe acții în Lugoj, își începe activitatea în 1 Iunie a. c. Institutul se ocupă cu tot felul de afaceri de bancă. După depuneri făcute de către particulari institutul solveste 5%, ear după depuneri de ale fondurilor bisericești, Școlastice și de binefacere 5^{1/2}—6%. Deslușirile de lipsă se dau în localitatea institutului — strada Caransebeșului casa Sztaroszesik — toată ziua de la oarele 9—12 a. m.

Lugoj, în luna Maiu 1900.

Directiunea.

„Nedeia“ de pe „Câmpul pânel“, proiectată pe a doua zi de Rosalii, după cum se anunță din Deva, s'a amânât până la St. Petru, când publicul va fi avisat de timpuriu.

O cor groaznic. Ni-se scriu următoarele: Pădurarul erarial din Milova Petru Onețiu, a fost găsit ucis în hotarul Araneagului, Marți dimineața (5 Iunie) Comisiunea însă în fața locului a constatat, că sus-numitul mai întâiu a fost zugremit; după aceea nelegiuții ucigași cu pușca lui proprie l'au împușcat prin pânțele cu o țevă încărcată cu alică și prin piciorul stâng cu cealaltă, cu glonț, apoi prin o tăietură de sâcur pește gât l'a sfințit de tot firul vieții. După urme s'a constatat, că ucigașii au fost mai mulți însă, ear apoi au luat cadavrul și l'au trecut din hotarul Milovei în hotarul Araneagului, unde a fost aflat de un birăș. După cum spune forestierul din Araneag, omorul s'a întâmplat Luni, în 4 Iunie, când cam pe la 10 oare a auzit detunăturile de pușcă. — Secțiunea l'au făcut Mercuri și Joi în fața locului; ear înmormântarea Joi seara la 7 oare. După nenorocitul au rămas văduva cu 2 orfanii. Sunt bănuți mai mulți însă din Araneag și Draut, dar se poate că omorul s'a comis de vânători din părțile murșene, ear au dus cadavrul în hotarul Araneagului, pentru ca să alunge de la ei bănuiala asupra Crisaniilor. Altfel cercetarea decurge pentru aflarea criminalilor.

Correspondentul.

Producțiunea sodalilor români din Sibiu. Reuniunea sodalilor români din Sibiu invită la convenirea socială, împreună cu joc, ce se va arangia Duminecă, la 10 Iunie n. c. (ziua primă a Rosaliilor) în pavilionul din „Hermannsgarten“ de-acolo. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului văduvelor și orfanilor meseriașilor români din Sibiu. Din sedința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ținută la 23 Maiu n. 1900. Victor Tordășanu, președinte; George Poponeș, notar. Începutul la orel 7 și jum. seara. Prețul de intrare: de persoană 1 coroană. Suprasolviri ben-vole se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică. Bilete de intrare — seara la cassă. — Programul bineales și variat. După producție urmează joc. În pauză se vor executa jocurile „Calușerul“ și „Bătuta“.

Petrecere. Concert împreună cu teatru și joc va arangea Reuniunea rom. de căm. din Clujova în 29 Maiu (11 Iunie) 1900 în grădina hotelului Rössl, în cas de timp nefavorabil în sală. Prețul de intrare de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fil. Începutul la 8^{1/2} ore seara. Venitul curat este destinat fondului reuniunii; suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Programa. Motto. Sfânt sfânt comiect de J. Prunchl. Cântecul lui Ștefan. Vedă cor mixt în 8 tonuri de G. Mucedescu. Teatru, „Ruga dela Chisefeu“, comedie populară într'un act, cu cântări și joc. Per-

soanele: Chira Crăciun con. cor.; Ion Ursuț, plugar; Raveca, soția lui a leua; Paraschiava, fca lui; Trăila Coștea, fciior holteiu; Achim Ghiju, prietenul lui; Efto Marcu, plugar; Rusalina, nevasta lui; Costo Hirsu, Insurșel; Gruiu Goruian, cismar; Stoim, preocupat de tîrg Lica Sica, plaș Chinezul, Un Covrigar, Un turtar, Ioan Uzon, Moisă Breban, Sofia Minda, Brăila Ficea Dimitrie Musteș, Vasa Seulean, Vasa Tucleie, Andreiana Diminescu Simion Jivan, Lazar Ficea, Pera Boran, Jova Istfan George Breban, Ioan Jivan, Aurel Ficea, Coriști, ecriste populare. După teatru urmează joc. Toate piesele se vor executa sub conducerea dlui Ioan Uzon.

Teatru românesc în Sebeș. Reuniunea meseriașilor români din Sebeș „Andreiana“ invită la Producțiunea teatrală ce se va arangea Luni, 11 Iunie st. n. 1900 (a doua zi de Rosalii) în pavilionul de vară hotel la „Leul de aur“. Comitetul reuniunii Cassa se deschide la 7 ore, ear Începutul precis la 8 ore seara. Prețul de intrare: Locul I. 1 cor. 40 fil., II. 1 cor. 20 fil., III. 1 cor. Loc de stat 60 fil. Venitul curat este destinat în favorul fondului pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriaș. Biletele sunt numerisate și se află spre vânzare în prăvălia dlui V. Săbăiuș și seara la cassă. — Programa: „Sărăcie Lucie“, comedie populară cu cântece într'un act, de I. Vulcan; „Zăpăciți“, comedie într'un act de A. de Kotzebue. După teatru urmează jocul.

AVIS.

Doritorii de a întreprinde: pictarea, acoperirea cu tinichea, padimentarea etc. bisericii gr. or. din Bihar-Kijend, posta și calea ferată Mező-Telegd, sunt poștiți a ne încunoștința și resp. a se presenta în fața locului până în 17/30 Iunie n. c., pentru a face învoiala cu: Comitetul parochial.

Se află de vânzare: Acțiuni de la banca „Someșiana“, „Timișana“ „Sătmăreana“ și „Lipovana“. — Doritorii de-a cumpăra să se adreseze la administrația ziarului nostru.

În prăvălia lui Petru Buda și comp. din Șiria se primește un sodal ca conducător, pe lângă un salariu lunar de 25 fl. (50 coroane), care în proporțiunea serviciului și-a istețimei se va pute eventual și urca până la 60 coroane.

Dr. Liviu Tămășda

anunță că și-a deschis cancelaria advocațială în strada Zrinyi Nr. 3.

Posta redacției.

Iosif Eremia. Primit. Când le va veni îndul!

M. Popovici, preot în Ș. Nu am primit anunțul de care ne scrii.

Laz. Dereu, Cil: Nu am primit și astfel nici nu știm ce ni-ați trimis.

Posta Administrației.

Dlul Nicolae Vucu în Secșiu: am primit pe II. sem. 97 și pe anul întreg 98, mai aveți pe 99, și 900.

ULTIM CUVÎNT.

Nevasta regelui Suediei, Carol XI, rugându-l să grațieze pe un osândit la moarte, regele îi răspunde:

— Nu uita, Doamnă, că te-am luat ca să-mi dai copii, ear' nu sfațuri!

Editor: Aurel Popovici-Barclanu. Red. rezons.: Ioan Rosu Șirianu.

ECONOMIE.

Cereale (bucate).

De aci încolo prețurile pe piște se scotesc în coroane și după 50 kilograme, ear' nu ca și până acum, după maza metrică (100 kilograme).

Prețurile dela 1 Iunie n.
In Arad:

Grâul cel mai bun . . .	cor. 7.32—7.40.
Cucuruz	5.25—5.45.
Șecară	5.60—5.80.
Orz	5.50—5.60.
Ovăș	4.60—4.80.

Cursul pieții din Arad.

Hartle-moneta română	Cump. n. 9-48 vând	9.52
Lire turcești		
Imperiali (15 R. aur)	18.90	19.—
Ruble rusești 100 à	126.—	12.—
Galbeni	5.58	5.68
Napoleon-d'or	9.48	9.55
100 Marce germane	58.50	58.95
Livre sterling	11.90	12.50

S p i r t :

25 Aprilie

Spirt rafinat, cu toptanu	115.—
„ „ cu micu	118.—
„ brut cu toptanu	113.—
„ „ cu mic	116.—

Porci :

(Piața Steinbruch)

Ungari, greutate :	
bătrâni 380—400 kg.	52—54. cr. p. kg.
tineri 320—390 „	55—56. „ „ „
„ 250—320 „	54—55 „ „ „
„ până 250 „	54—56 „ „ „
mijlocii 240—260 „	„ „ „

„Foaia Pedagogică“, ce deja în al IV-lea an apare lunar în Sibiu, în întindere de două coale, sub direcția dlui prof. Dr. D. P. Barcianu, are în Nr. 5 (din Mai) următorul cuprins :

Manualele de școală. Tractat de H. Trunk, prelucrat liber de George Dragoiescu (Urmare). — Modele de lecțiuni : Cumpenele și Cântarul, Două lecții din fizică pentru anul al V-lea, de Dr. Ioan Stroia. — Aprecieri importante la dotația și poziția actuală a învățătorului român, de Iosif Velceanu, învăț. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi.

Abonamentul pe an : 6 coroane. — Ca unica foaie bună și de specialitate, ce-o avem pe terenul pedagogic, o recomandăm călduros tuturor învățătorilor noștri.

Tipografia
„Tribuna Poporului“
arangiata fiind cu material nou
primește spre executare :

Tipărituri de bancă,	Cărți, Broșuri,	Orice tipărituri.
Invitări la nuntă,	Anunțuri funebre, etc.	

Cele mai moderate prețuri!!

320/1900.

végh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1899. évi 26253. számú végzése következtében Dr. Marta Sándor, lippai ügyvéd által képviselt „Mureșanul“ takarékpénztár javára, Kádár Sofron, Deák Jozsef, Deák Trandafir és Mana Nyisztor ellen 262 kor. s jár. erejéig 1899. évi december hó 13 an foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 2000 koronára becsült következő ingóságok, u. m. : Mana Nyisztor házában különféle gazdasági felszerelések és butorok, Deák Jozsef házában különféle gazdasági elmódítható épületek és felszerelések, Kádár Sofron házában különféle butorok, széna és 20 mm. csöves kukoricanyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a m. radnai kir. járásbírószág 1899. évi V. 5221 számú végzése folytán 232 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi szept. hó 23. napjától járó 6% kamatai, díj és eddig összesen 112 kor. 40 fill. ben bírósággal már megállapított költségek erejéig Kádár Sofron, Mana Nyisztor és Deák Jozsef törvényszéki kérelmekre leendő eszközzésére 1900. évi június hó 9-ik napjának d. e. 11 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szükség esetén becsárulatul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felvették és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M. Radnán, 1900. évi május hó 28-ik napján.

Smikál János,
kir. járásbírószági végrehajtó.

454 1—1

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 10—44

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni :

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de orice fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a. ;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum : asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele : Arad, Bichiș, Bihor, Ciomad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provoacă-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4¹/₂ și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 1—3

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seara
(abstrăgând orele dela 9—11 in. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloce de leuire :

Scaldă în lumina electrică :

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprindere de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).

2. Morburi de sange (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevralgia (slăbirea nervilor), nervositatea.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.
După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de leuirea cu apă rece, de masagiu sau împachetare. — Intrebuințarea odată costă : 1 fl. 25 cr. ; 15 bilete : 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Gleichenberg Ems, pentru aprindere acute și învechite de gâtlee, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. — Intrebuințarea odată costă : 75 cr. ; 15 bilete : 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuințarea odată : 60 or. ; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalescenților cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oame-nilor desvoltați, cari sufer de morburi de inimă și de strim-tarea coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce l-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi l-i dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT,

Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon : Nr. 270.

450 3—3